

15 ÉVES A VILLAMOSMÉRNÖKI KAR

Örök szerződést kötött a munkával

Csendes utcában lakik a professzor. Sárgult levélzónyegén át vizs útnak. A csendű csak egy pillanatra veri fel a házat, a lakásban újra a meghitt csend fogad.

A professzor az utcát figyeli. Vöröses repkénylevelek tekintenek be ablakán. Üdvözlésünkre siet a gondosan fésült, fehérhajú öregúr. Vállán a 81 év súlyát meglepő könnyed járással viszi.

Már vártam magukat — fogad bennünket, aztán egy parányi íróasztal mellett foglal helyet. Vékony kezét az előtte fekvő könyvekre teszi.

Nemrég hagyhatta abba a munkát, rövid fél órára, mert végleg abba hagyni nem tudná soha.

Három éve ment nyugdíjba, de azóta is szinte szünet nélkül dolgozik. Most készítette el nemrég tankönyvének harmadik kötetét második kiadásra. Hetenként kétszer ellátogat a Ganz-MÁVAG Villamossági Gyárba és mint szakértő, véleményét kikéri az üzem vezetésére.

Zsörtőlödvé panasolja derékfájását, ami mostanában vette elő és megzavarta az Akadémián programba vett munkáját.

A fel-felvirágzó vacu fénye közben a múltira szeretnének terelni a beszélgetést, arra a kezdetre, amikor Liska József, mint húszéves fiatalember örök szerződést kötött a munkával.

Nem volt vitás, hogy csakis villamosmérnök lesz. Apám, aki kohómérnök volt, helyeselte ezt, csak arra intett, hogy üzemmérnök ne legyenek.

Nem tartotta be az atyai intelmét, mert egyetemi tanulmányainak és külföldi tartózkodása után néhány év múlva a hazai iparban kezdett dolgozni, itt bontakoztatta ki tehetségét. Szívesen emlékezik ezekre az évekre.

Sokféle elfoglaltságom mellett az üzemi munkát sze-

rettem a legjobban. Az az igazi élet. Ott szinte percenként adódnak az új, megoldásra váró problémák.

Halkan és kimért nyugalommal folyik a beszélgetés. Az a látszat, mintha nagyon nehéz lenne a professzornak az elmúlt eseményekre emlékezni, pedig csupán arról van szó, hogy nem szeret önmagáról beszélni.

A gyárban érezte igazán otthon magát, de szerette az egyetemet is, ahol 25 évet töltött. Mindenhol akadtak problémák és Liska József örök modernséggel vetette be magát a feladatok sűrűjébe.

Mikor az egyetemre kerültem, a tankönyvírás lett a legfontosabb feladatom. Nem volt magyar nyelvű tankönyvünk. Nyolc tankönyvet írtam. De sok munkát jelentett a kar megalapítása is.

Tanszékvezetői és dékáni munkája mellett is tovább folytatta irodalmi munkásságát. Széles körű tudományos munkát folytatott, amelyet az ország 1954-ben a Kossuth-díj ezüst fokozatával, 1953-ban és 1961-ben Munkaérdemrenddel és 1958-ban a Munka Vörös Zászló Érdemrenddel tüntetett ki.

Ahogy tanítványai visszamelekeznek, nem volt magánélete. Otthoni nyugalma, pihenésének csendje is csak arra szolgált, hogy még elmélyültebben dolgozhasson. Szigorúan beosztott és rendszerezett életét tökéletesen kitöltötte és még most is kitölti a munka. A fél óra letelt. Látogatásunkat nem nyújtottuk tovább. Az idős professzor újra íróasztalához ül.

A Budapesti Műszaki Egyetem nyilvános egyetemi tanácsülésén dr. Liska József nyugalmazott egyetemi tanár tiszteletbeli doktorrá avatja október 30-án.

H. E.

Néhány név a kar történetéből

DEKÁNOK

Az elmúlt 15 évben a következő dékánok irányították a villamosmérnöki kar munkáját: 1950—51. dr. Liska József; 1951—54. dr. Vágó Artúr; 1954—57. dr. Eisler János; 1957 dr. Vasvári Ferenc megbízott dékán; 1957—60 dr. Barta István; 1960—63 dr. Kozma László, jelenleg dr. Frigyes Andor.

KOSSUTH-DIJASOK:

Dr. Gombás Pál kétszeres Kossuth-díjas (1948—1950); dr. Kozma László (1948); dr. Kovács István 1951; dr. Simonyi Károly (1952); dr. Liska József (1954); dr. Barta István (1957); dr. Benedikt Ottó (1958); dr. Kovács Károly Pál (1952); és a kar két felállásos oktatója: dr. Almási György docens (1962); dr. Dallos András (1953).

A TUDOMÁNYOK DOKTORAI:

Dr. Kovács István, a fizikai tudományok doktora; dr. Csáki Frigyes, a műszaki tudományok doktora; dr. Valkó Iván Péter, a műszaki tudományok doktora; dr. Gombás Pál, a fizikai tudományok doktora; dr. Kónya Albert, a fizikai tudományok doktora; dr. Istvánfi Edvin, a műszaki tudományok doktora; dr. Eisler János, a műszaki tudományok doktora; dr. Kozma László, a műszaki tudományok doktora; dr. Barta István, a műszaki tudományok doktora; dr. Benedikt Ottó, a műszaki tudományok doktora; dr. Geszti Pál Ottó, a műszaki tudományok doktora.

AKADÉMIKUSOK:

Dr. Kovács István, az Akadémia levelező tagja; dr. Gombás Pál akadémikus; dr. Kónya Albert akadémikus; dr. Kozma László, az Akadémia levelező tagja; dr. Barta István, az Akadémia levelező tagja; dr. Benedikt Ottó akadémikus.

Pedagógusnak lenni...

„Elsősorban műszaki pedagógusnak tartom magam.”

Ez a mottó. Dr. Fodor György docens első mondata.

S ennek a mottónak a jegyében folyik a beszélgetés. A tanítás fénylő oldaláról és árnyékairól, a pedagógus ember munkájáról és számtalan problémájáról, amely felszítja tanító szenvedélyét, de győri és örli is egyben.

A mottó-szeretpét játszó első mondat után ez következik:

— Pedagógiai szenvedélyem igen régi keletű. Harmadéves koromban már matematika-gyakorlatot tartottam alsóbb éveknek. Azt megelőzően pedig középiskolásoknak adtam órákat... De hát ez már rég volt. A lényeg az, hogy soha nem is akartam más lenni, mint pedagógus. Eszembe se jutott valami egyéb. Tudományos érdeklődésem elméleti jellegű és úgy érzem, hogy ezt az érdeklődést leginkább tanszéken élhetem ki. 1951-ben végeztem az egyetemen és azóta dolgozom, az éppen abban az esztendőben megalakult Elméleti Villamoságtan tanszéken. Alapozó szaktárgyat tanítunk, hagyományos módon, hiszen ennek oktatását kevésbé befolyásolja a legújabb technikai vívmányok felhasználása. A műszaki pedagógia természetesen nem korlátozódik, nem koncentrálnak csak az egyetemi oktatásra, számításba kell venni a „kinti” tudományos és technikai eredményeket. Ezeket összehangolni az egyetemi anyaggal. Ez a hagyományos módon oktatott alapanyag viszonylatában is értékes tétel.

Jegyzetblokkomba csak néhány „schlagwort” kerül. Inkább arra az állandó lobogásra figyelek, amelyről én legalább így érzem — Fodor docens körül szinte fel-

szik a levegő. A rendkívül gyors, de gondosan artikulált szavak folyamatos hőmpölygéséből-lobogásából fénylő szikraként csap ki az, hogy „pedagógusnak lenni szép és jó”... „szenvetélyesen szeretem ezt a munkát”... Hanem a tűznek nemcsak fényes lángjai vannak. A munkának nemcsak öröme és szépsége. Akad ott probléma és gond, ami lelohasztaná a kedv tüzét. Fodor Györgyöt azonban még a gondok sem kedvetlenítik el. Ellenkezőleg, növelik energiáját és példás lelkeségét. A gondok a munkához tartoznak. Ha valaki ezekről beszél — a munkáról beszél. S ha a munkáról szól — önmagáról vall.

Az elvégzendő feladat sok, az idő elég kevés, hiszen az embernek magánélete is van. A családot nem lehet nem tudomásul venni. Emellett szórakozni és kultúrálódni is kell és pihenni. Néha arra

is szükség van, hogy az ember egyszerűen csak a plafont bámulja és ne gondoljon semmire. De vegyünk mást. Mert fontosabb problémák is vannak, mint az, hogy miképpen lehet okosan beosztani a kevés időt. Az oktatási reform egy sereg igen jó és egy sereg vitatható változást produkált az oktatásban. Ami jó, az jó, de amit vitatni lehet, azt vitatni kell. A termelési gyakorlatok hasznossági foka, a gyakorlatok időpontja, a felsőfokú technikumok szerepe, célja (amely még mindig nem elég világosan körvonalozott) — mind-mind olyan kérdések, amely szinte magányügyként, személyes problémaként foglalkoztatja.

Mindennek együttese teszi kitűnő „műszaki pedagógus”-sá. S természetesen tudományos munkája is, amelyről — miután elsősorban pedagógusnak vallja magát — igen röviden beszél. „A Laplace transzformáció műszaki alkalmazása” című könyve jövő évben éri meg második magyar nyelvű kiadását, de meg jelenik angolul is az Akadémia Kiadónál. Ugyancsak jövőre lát napvilágot a „Lineáris rendszerek analízise”, s valószínűleg a Simonyi-Fodor-Vágó szerzőtrío tankönyve, az „Elméleti villamoságtan példatár” is, amely a hallgatók számára készül segédkönyvként, de nagy hasznára lesz a már végzett mérnököknek is gyakorlati munkájukban.

Kurta írás ez dr. Fodor Györgyről, aki csak úgy hajlandó magáról beszélni, hogy munkájáról beszél és igazan lesz a munka ő maga — de talán kibomlott valami abból a tág, szép és nehéz világból, ami a pedagógus világa.

B. T.

Kiállítás az évforduló alkalmából

A villamoskar fennállásának 15. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségek egyik érdekesebb eseményeként a „Villamoskar 15 éve” című kiállítás megnyitása. A kiállítást a kar dékánja az ünnepély után nyitja meg. Ebből az alkalomból felkerestük dr. Karády György docens elvtársat, a kiállítás egyik főrendezőjét. Megkértük, adjon előzetes tájékoztatást a bemutatással kapcsolatban. Dr. Karády György kérdéseinkre elmondotta, hogy a rendezés országnépszerűt a Központi Könyvtár főkönyvtárosa, dr. Fonyó Ernő vállalta magára. A grafikai munkákat Groh János és Horváth Lajos, az építész mérnöki kar rajzi tanszékének adjunktusai végzik. A rendezésben jelentős munkát végzett Vágó István docens is.

Megtudtuk, hogy a kiállítás fő célja nem annyira a múlt, mint inkább a kar jelenlegi

életének bemutatása. A kiállítás témái szerint több részre oszlik. Egyrészt a kar valamennyi tanszékének feladatát, fényképekkel bemutatja munkájának fontosabb jellemzőit, másrészt külön-külön vitrinekben bemutatják az egyes tanszékek publikációs anyagát is. Hat tanszék a tanszékeken megvalósított berendezéseket, műszereket is kiállít. Néhányat ezek közül remélhetőleg működésben is láthatunk majd.

Két központi tabló is elhelyeznek a kiállításon, a kar történetének rövid ismertetésével, a Kossuth-díjasoknak és a 15 év dékánjainak felsorolásával. A bemutatató terjedelménél fogva nem törekedhet és nem is törekszik teljességre, inkább „mintavetelstünet” ad izellőt abból, amit a kar az elmúlt 15 évben végzett.

A Műszaki Könyvhét könyveiből

Simonyi Károly: Villamoságtan — III. javított kiadás

Simonyi Károly professzor könyvét nem kell külön bemutatnunk egyetemünk hallgatóinak és oktatóinak.

A könyv a legegyszerűbb kísérleti tényekből kiindulva tárgyalja a villamoságtan fogalmát és törvényeit, de nagy súlyt helyez az egyes mennyiségek elvi és — ahol lehet — gyakorlati mérésének ismertetésére, valamint a gyakorlatban előforduló nagyságrendek érzékelésére is. Felépítése eltér a szokásoktól, amennyiben az MKSA mértérendszerhez legjobban simuló pedagógiai megoldást választja. Különösen részletesen foglalkozik az elektromágneses tér szerkezetével az anyag belsejében, valamint az órvényes elektromos térrel.

A könyv elsősorban villamosmérnökök, villamosmérnök-hallgatók, valamint aspiránsok, mégpedig mind az erősáramú, mind a híradástechnikai szakosok részére készült.

A könyv szerkezeti felépítése szerint az alábbi részekre oszlik: *Aram-, mágneses tér; villamos töltés, — villamos tér; a villamos- és a mágneses tér közvetlen kapcsolata; elektromágneses tér anyag belsejében; erőhatások és energiaviszonyok az elektromágneses térben; elemi hálózat elmélet.*

Simonyi professzor könyvére, amely a villamosmérnöki karon oktatási segédkönyvként szerepel, külön is felhívjuk a figyelmet.

A DÉKÁNHELYETTES

Amikor Schnell László 1947-ben elvégezte a Műszaki Egyetem gépészmérnöki kara B-tagozatát — amely a gépészmérnöki karon belül a villamoságtant jelentette, Liska professzor megkérdezte tőle: nem lenne kedve ittmaradni az egyetemen? Es mivel nemcsak a gépekhez érzett kedvet, hanem a pedagógiához is — demonstrátor lett a villamoságtan tanszéken, ahol egy professzor, egy adjunktus és három tanársegéd jelentette az oktatói gárdát.

A rohamosan fejlődő elektrotechnika azonban nagyobb teret követelt az egyetemen is. Már nem volt elég a két tanszék — újabb és újabb tantárgyak oktatására volt szükség. Akkor olyan alagsori pincelaboratóriumban dolgoztak, amelyek ma már műemlék. Mérés-technikával, műszerek konstruálásával foglalkozott — és heti 20—22 órában gyakorlatokat vezetett. Az első előadásokat 1953-ban tartotta. Aztán 1959-ben áthelyezték a műszertanra. Itt hét oktató és egy meglehetősen laza tanterv fogadta — ismét a szervezőmunka következett. A műszertan tantervét először egy szovjet professzor kísérte meg összeállítani. Ez azonban túlzottan speciálizáltak bizonyult — elsősorban elektromechanikai jellegű volt. Egy év alatt átalakították, egységessé tették a tantervet a helyi sajátosságoknak megfelelően. Ezzel két évvel megelőzték az oktatási reformot. Hátra volt még a jegyzetek elkészítése. Huszonkét jegyzetet írtak, 17 tantárgy és gyakorlat anyagából.

1961-ben kandidátus lett, három évig a Művelődésügyi Minisztériumban dolgozott, félállásban, ahol a műszaki tudományos kutatás problémáival foglalkozott.

Most pedig a villamosmérnöki kar tudomá-

nyos dékánhelyettese lett. További feladata az oktatók tudományos munkájának segítése, ellenőrzése.

— Ezen a területen bőven akad tennivaló. Igen sok a komoly tehetség az oktatók között. Munkájuk hatásfoka azonban nem az optimális. A tanszékek nagyobb fokú szervezethez, az idősebb oktatók segítségével általában az oktatási munka objektív feltételeinek biztosítása — sokkal eredményesebb munkára készítené az oktatókat. Nagyon fontos, sőt elengedhetetlen, hogy az oktatók aktív tudományos munkát végezzenek. Hiszen — ha bármily sokat is tanultak egyetemi éveik alatt — a mi területünk néhány év alatt óriási fejlődött. A forradalmi változásokkal csak úgy tudunk lépést tartani, ha az oktatók maguk is végeznek aktív kutató munkát.

Amikor az oktatási munka objektív feltételeinek biztosításáról beszéltem — folytatta Schnell elvtárs —, többek között az oktatók elhelyezésére céloztam. Igen szűk helyen nagyon sok oktatót vagyunk kénytelenek összehúzni, és két-három évig még reményünk sincs arra, hogy új helyiségeket kapjunk. Holott az állandóan növekvő hallgatói létszám egyre több oktatót igényel.

Ezután saját problémáiról, vágyairól faggatjuk az új dékánhelyettest.

— Amióta az egyetemen dolgozom, sok szervezési munkát végeztem: ... a nyári szünet idején is jegyzeteket írtam. Megkezdődött a tanév, nem tudtam befejezni. Majd kivesszek egy kis szabadidőt, és talán akkor lesz rá időm... Persze, ezt a munkát is szeretem, de azért a kutatókat mindig irigyeltem.

Talán egy-két év múlva... Feltehetőleg már valaki az időmegmunkálás elvét is...

— P —

A jubileumi ünnepség programja

(OKTÓBER 30, PÉNTEK)
DELELŐTT 9 ÓRAKOR:
NYILVÁNOS EGYETEMI TANÁCSÜLES, DR. LISKA JÓZSEF NY. EGYETEMI TANÁR TISZTELETBELI DOKTORÁ AVATÁSA.

DR. FRIGYES ANDOR EGYETEMI TANÁR, A KAR DÉKÁNJÁNAK ELŐADÁSA: A VILLAMOSMÉRNÖKI KAR FEJLŐDÉSE AZ ELMÚLT 15 ÉVBEN CÍMVEL.
KITÜNTETÉSEK ÉS A KARON 15 ÉVE SZOLGÁLAT TELJESÍTŐ DOLGOZÓK EMLÉKÉRMEINEK ÁTADÁSA.

„A VILLAMOSMÉRNÖKI KAR 15 ÉVE” CÍMŰ KIÁLLÍTÁS MEGNYITÁSA. A KIÁLLÍTÁS HELYE: KÖZPONTI ÉPÜLET, AULA.

DELTÁN 15 ÓRAKOR:
A TANSZÉKI LABORATÓRIUMOK MEGTEKINTÉSE (TALÁLKOZÁS A DÍSZTEREMBEN).

Szeretettel köszöntjük

a 15 éves villamosmérnöki kar oktatóit, dolgozóit és hallgatóit

A Jövő Mérnöke szerkesztősége

Villamosmérnöki hallgatók munka közben